

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

No9
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 1074 sahifa,
2-sentyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Preschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayeva X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda

Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabgacha ta'lim tashkiloti innovatsion faoliyatini rivojlantirish jarayoni.....	14
Ibragimova Gulsanam Nematovna	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim metodikasida qo'llanilishi va o'qituvchi kompetentligiga ta'siri	22
Abduyev Sheroz	
Boshlang'ich ta'limda "tabiatshunoslik" fanini raqamli platformalar orqali o'qitish metodikasini takomillashtirish: 5e modeli asosida dizayn, baholash va joriy etish.....	25
Ahmadaliyev Shohruh Bahromjon o'g'li	
Ingliz va rus leksikografiyasida o'zbek milliy taom nomlarining lingvistik tahlili	30
Bobojonova Zarina Rashidovna	
Rahbarlarda til bilish darajasi va hissiy intellekt (eq): o'zaro bog'liqlikni o'rganish	34
Isaqulova Baxtigul Xo'jamovna	
Frazeologizmlarni o'rgatishda matn asosida integratsiyalashgan dars modeli: xorijiy til o'rganuvchilar tajribasi	38
Jumayeva Sadbarg Mirolimovna	
O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari: rivojlangan davlatlar tajribasi tahlili	42
Karimova Moxichehra Rixsibayevna	
Rus va ingliz tillarida sharqona realiyalarning leksik-semantik tasnifi	46
Kulmamatova Aziza Do'stmamat qizi	
TRIZ metodikasi asosida texnokratik bolalar bilan ishlash tizimini takomillashtirish	50
Orifjonova Mavludaxon Abduqaxxor qizi	
Raqamli ta'lim muhitida pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirish.....	53
Raximberganova Munajat Muzaffar qizi	
Structure of Social Conflict and Stages of its Development	57
Zaynutdinova Shahnoza Yuldashevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini baholash va rag'batlantirish tizimini takomillashtirish.....	60
Abduraxmonova Nigoraxon Akramali qizi	
Expression of National Mental Characteristics in the Uzbek Lullaby.....	64
Alimbayeva Shaxlo Tursunovna	
Bo'lajak "texnologiya" fani o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimining pedagogik zarurati	69
Avazov G'oyibnazar Berdiyevich	
Bo'lajak tarbiyachilarda integratsiyalashgan ta'lim faoliyatini rivojlantirish orqali kommunikativ salohiyatini shakllantirish	72
Baratova Yulduz Asadullayevna	
Umumta'lim maktablarida molekulyar fizikani o'qitishning hozirgi holati	76
Boymirov Sherzod Tuxtayevich, Xudoynazarova Visola Musurmonqul qizi	
Ingliz tilini o'qitishda talabalarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini akt vositasida rivojlantirish	80
Ergasheva Sevaraxon Ravshanjon qizi	
Maktabgacha ta'lim pedagoglarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish istiqbollari.....	84
O'rinova Feruzaxon O'ljayevna, Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi	
IIV litsey o'quvchilarining liderlik kompetensiyasini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari.....	90
Gadoyeva Dildora Baxtiyorovna	
Improving the System of Human Resource Capacity Management in Higher Education Institutions: Evidence from Uzbekistan	98
Imomov I., Umirova D.	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarni mantiqiy va tanqidiy fikrlashga o'rgatishning zamonaviy usullari.....	104
Iskandarova Munisa Bahodir qizi	
Tarbiyachi-pedagoglarning emotsional kompetensiyasini rivojlantirish	107
Jovmirzayeva Nargiza Quvondiqovna	

Maktabgacha ta'lim yoshdagi giperaktiv bolalarga ta'lim berishning pedagogik-psixologik usullari.....	110
<i>Jo'rayeva Nargiza Toirovna, Kamalova Sarvinoz</i>	
Blum taksonomiyasi asosida ilmiy kompetentlikni takomillashtirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	113
<i>Mustafayeva Nilufar Ulashovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi ovoz buzulishiga ega bolalar bilan guruhli mashg'ulotlarni tashkil qilish	117
<i>Umida O'tbasarova Mexmanovna, Maksudbekova Xovvajon Xamidbek qizi</i>	
Bolalar jamoasida do'stona munosabatlarni shakllantirishda rivojlanish markazlarida loyiha asosida o'qitish texnologiyasidan foydalanish usullari	121
<i>Quronova Ismigul Xolmurod qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda innovatsion metodlar orqali o'z-o'zini rivojlantirish ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	126
<i>Rustamova Davlatxon Toyirjon qizi</i>	
Oliy ta'limda tarbiyaviy faoliyatni tashkil etishning innovatsion modellari	131
<i>Sanayeva Surayyo Bobonazarovna</i>	
"Tibbiy radiologiya" fanini o'qitishda pedagogik muloqot orqali tanqidiy operativ muloqotni o'stirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	139
<i>Shukurova Sevara Ilhomovna</i>	
Improving High Jump Techniques	143
<i>Tajimbetov Anvar Tengelbayevich</i>	
Filologik va ijtimoiy-siyosiy fanlarda ta'lim jarayonining innovatsion metodlari.....	146
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Понятие логического мышления и его особенности у младших школьников.....	149
<i>Ахмаджонова Нозима Нодиржон қизи</i>	
Интеграция психологии, обучения английскому языку, дошкольного образования и туризма: междисциплинарная модель формирующего опыта	152
<i>Омонуллаева Дилофуза Асадулла қизи</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'yin faoliyatida ijtimoiy motivlarni shakllantirish usullari.....	157
<i>Abduvaxobova Nodira</i>	
Boshlang'ich ta'limda kognitiv faollikni rivojlantirishning afzalliklari.....	160
<i>Ismailova Nozima Umaraliyevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini matnни tahlil qilishga o'rgatishda zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati.....	164
<i>Utanbayeva Dildora Abdixadirovna</i>	
Dorivor o'simliklar kursini o'qitish metodikasini takomillashtirishda keys texnologiyalaridan foydalanish	168
<i>Mirzaboyev Timur Bisenbay o'g'li</i>	
Oliy ta'lim talabalarida ijtimoiy-axloqiy kompetensiyani rivojlantirish: empirik tadqiqot natijalari	171
<i>To'raqulov Akbar Rustam o'g'li</i>	
Gerontotexnologiya ijtimoiy-pedagogik innovatsiya sifatida	175
<i>Temirova Muyassar Abdulkarim qizi</i>	
O'quvchilarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda Sharq mutafakkirlarining qarashlaridan foydalanish	180
<i>Raximova Surayyo Otabek qizi</i>	
Yoshlarni kasb tanlashda ruhiy tayyorgarlik va shaxsiy qobiliyatlarni baholash	183
<i>Biysenov Temirbek Taumuratovich</i>	
Talabalarni ta'limiy qadriyatlar asosida pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimini takomillashtirishning ahamiyati.....	188
<i>Choriyeva Surayyo Choriyevna</i>	
Differences Between Computer-Based and Paper-Based Assessment in Inclusive Education	192
<i>Davidova Sayyora Sirojiddin kizi</i>	
Raqamli muhit sharoitida ma'naviy-axloqiy tarbiya jarayonining pedagogik modeli va tajriba-sinov natijalari	196
<i>Donayeva Nozimaxon Norbo'tayevna</i>	
Intellekt xarita yordamida o'quvchilarda "emotsional intellekt"ni rivojlantirish.....	201
<i>G'aniyev Abduqahhor Gadoyevich</i>	
Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarda o'yin faoliyatining psixologik-pedagogik ahamiyati	206
<i>Isayeva Mushtariy Alisher qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarini innovatsion yondashuv asosida boshqarishning nazariy asoslari	210
<i>Mannanova Nargiza Xaydarovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Ingliz tilini o'rgatishda ona tilidan keng foydalanishning salbiy va ijobiy jihatlari215 Masharipova Kumushoy Amin qizi
	The Relationship Between Critical Thinking and Reading Comprehension in Primary School Students.....218 Mavlonova Dildora Shukhrat kizi
	Tasviriy san'at mashg'ulotlarida zamonaviy metodlardan foydalanish222 N. K. Musayeva, U. O. Ziyatova
	Singapurning ta'lim falsafasi: korporativ madaniyatni ma'naviy-ma'rifiy rivojlanish bilan integratsiyalash ...226 Nishonov Xayrulla Xolmirzaevich
	The Anthropocentric Paradigm in Modern Linguistics: Cognitive Linguistics and Linguacultural Studies in The Study of Language, Consciousness, and Culture230 Rajabova Shaxlo Shodmonovna
	Bugungi globallashuv davrida ta'lim tizimini rivojlantirish va uning sifatini oshirishda nostandart yondashuvning ahamiyati234 Ramazonova Salomat Saidovna
	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kreativ sinflar ishini tashkil etishga tayyorlash238 Saidova Gulruh Halim qizi
	O'zbek oilalarida ota-ona va farzand munosabatlarini tashxis qilishning psixologik xususiyatlari (Farg'ona vodiysi misolida).....242 Turg'unboeva Azizaxon G'ulomovna
	Сущность и специфика развития билингвизма у детей дошкольников246 Истамова Нигора Азимжановна
	Zamonaviy rahbarning innovatsion boshqarish texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari249 Xakimova Dildora Mashrabjonovna
	Креативный подход к развитию лингвометодического мышления студентов-филологов253 Ходжаниязова Айгуль Айтмуратовна
	Umumta'lim maktablarida tarbiya darslarini tashkil etish ijtimoiy zarurat sifatida257 Rashidova Gulnoza G'ulomovna
	Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati261 Xaydarov Sulaymon Amirqulovich
	Xronotop nazariyasiga tahliliy yondoshuvlar va qarashlar.....265 Avazov Vahabjon Tolibjon o'g'li
	Ko'zi ojiz bolalarning rus tili darslarida nutqiy kompetensiyasini shakllantirishning psixopedagogik asoslari268 Abduraximov Asror Sultonali o'g'li
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda kasblar haqida dastlabki tasavvurlarni shakllantirishning psixologik-pedagogik asoslari.....271 Adizova Nilufar Quvondiq qizi
	Zamonaviy media texnologiyalarini ta'lim jarayoniga qo'llashning zarurati274 Alimov Asadulla Urokbayevich
	Maktabgacha yoshdagi bolaning rivojlanishida ijtimoiy muhitning ta'siri278 Alimova Umida Jumaboy qizi
	Kognitiv yondashuv asosida tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talabalari grammatik va diskursiv kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy modeli va pedagogik texnologiyasi.....282 Dadadjanova Feruza Muhammadyusupovna
	Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalarining rivojlanish tarixi va ommalashuvi.....286 Hojiyeva Maftuna Ulug'bekovna
	Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida raqamli resurslardan foydalanish orqali adabiy kompetensiyani rivojlantirish289 Islomova Xafiza Azamatovna
	Ona tili o'qitish metodikasi fanidan mustaqil ta'limni tashkil etish.....293 Ismadiyorova Nafisaxon Ibroximjon qizi
	Axloqshunoslikning global muammolari va texnikaviy muhitning inson hayotiga ta'siri.....298 Kozimova Nargiza Istam qizi
	Ichki ishlar organlari xodimlarida kasbiy kompetentlikni oshirish va baholash usullarining xalqaro tahlili303 Mamatqulova Sanobar Ismatillayevna, Eshmurzayev Yigitali Shokirovich, Kadirova Durdonaxon Rustamovna
	Tabiiy fanlarda bilingval ta'lim va CLIL yondashuv309 Mannobxonova Muqaddamxon O'ktamxon qizi

Kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda pragmatik muammolar va ularning yechimlari	313
Maxmudova Nigoraxon Boyqo'zi qizi	
Poshshoxo'ja Ibn Abdurahobxo'janing "Miftoh ul-adl" asaridagi pedagogik qarashlari.....	317
Muzaffarova Farida Muxtor qizi	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matn tushunishni shakllantirishda germenevtik metodlarning nazariy asoslari	321
Nazirova Shaxnoza Oдинаjon qizi	
Axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirishda raqamli gigiyena va internet xavfsizligi.....	324
Ramazonov Jahongir Djalolovich	
Informatika fanini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar	328
Sadinov Otabek Vaxodirovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarning ijtimoiylashuvida musiqa fanining ta'siri.....	332
Shahobiddinova Zilola Orif qizi	
Madaniy-ijtimoiy va ta'limiy omillarning bolalarning aqliy rivojlanishiga ta'siri	335
Shirinov Otabek Tuvalovich	
Tadqiqot metodi vositasida o'quvchilarda tabiiy-ilmiy savodxonlikni rivojlantirish.....	338
Suyarov Kusharbay Tashbayevich	
Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kommunikativ kompetensiyasi va nutq madaniyati.....	342
Saipova Hilola Abduhamitovna	
"Ekologik ochiq o'yinlar" 5–7 yoshli bolalar uchun.....	346
Tangirov Zoir Xo'jakulovich	
Yuqori malakali taekvondochilarni o'ziga xos genetik xususiyatlarini hisobga olgan holda sport seleksiyasi.....	350
Tursunaliyev Ulug'bek Shavkatjon o'g'li	
Musiqa maktabi o'quvchilarida madaniy qadriyatlar va ustoz-shogird an'analarining uzluksiz rivojlanishi ..	353
Seytanov Bayrambay	
Imom Buxoriyning "Al-Jome' as-sahih" asari talabalarda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni shakllantirish omili sifatida	356
Abduhalimova Nigora	
O'quvchilarning nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishda AKT vositalaridan foydalanishning metodik asoslari.....	359
Abdullayeva Zarnigor Usubjon qizi	
Коммуникативная компетентность и культура общения преподавателей начальных классов	364
Арысланбаева Анора Бердаховна	
Проблемы методической подготовки учителей в развитие дискурсивной компетенции по РКИ у учащихся уровня В1 средних общеобразовательных школ Узбекистана	366
Набиева Зарнигор Муминжон кизи	
"Tarbiya" darslari orqali o'quvchilarda huquqiy savodxonlikni rivojlantirish.....	369
Atamuradov Xasan Yuldoshevich	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining inklyuziv ta'limga tayyorgarligi: pedagogik va psixologik asoslari	374
Baxromova Guljamol Dilshodjon qizi	
Tajriba metodlari orqali maktab o'quvchilarida tabiat hodisalarini bashorat qilish ko'nikmalarini shakllantirish.....	378
Baxtiyor Imanov, Begali Xoliqnazarov	
Bo'lajak pedagoglarning tashkillashtiruvchi-boshqaruvchilik kompetentligini shakllantirishning pedagogik-psixologik asoslari.....	384
Japparbergenova Indira Bayramovna	
Integrativ yondashuv asosida biologiya fanidan olimpiada masalalarini yechish metodikasi.....	387
Jumanov Muratbay Arepbaevich, Raxmatov Uchkun Ergashevich	
Darslarni tashkil qilishda 4K modelini qo'llash imkoniyatlari.....	393
Kadirov Tulkin Baxridinovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga tasviriy faoliyatning noodatiy usullarini o'rgatish metodikasi.....	397
Maxmudova Nasiba Nurmuxammetovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida funksional savodxonlik tushunchasini ilmiy-pedagogik asoslash masalalari.....	406
Mirzaliyeva Gulhayo Abdulazizovna	

So'rovga asoslangan ta'lim texnologiyasining bosqichlari va qo'llash ko'nikmalarini shakllantirish	410
Orifjonova Iroda Orifjon qizi, Ochilova Mehrubon Suratovna	
Dermatovenerologiya fanini CASC (Critisize, Analyze, Summarize, Conclude) modeli orqali o'qitish va uning talabalar klinik kompetentligini oshirishdagi o'rni	415
Po'latov Boburbek Ta'lat o'g'li	
Sport faoliyatida stress holatini tadqiq etishning nazariy asoslari.....	419
Ruzmatova Nigina Shotilla qizi	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kreativlikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	422
Uchqunova Adiba Roziq qizi	
7-sinf adabiyot darslarida nutqni rivojlantiruvchi o'quv topshiriqlari tahlili.....	427
Umurova Farangiz Askarboy qizi	
O'zbek tilida fe'l birikmalarining pragmatik funksiyalari va ularning ingliz tili bilan qiyosi	430
Xudoynazarova Dildora Shonazar qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi.....	433
Zayniddinova Mahzuna Baxtiyorovna	
Фольклор и время: формирование речевых навыков у детей начальной школы	439
Ниязова Хилола	
Xalq o'yinlari – jismoniy va ma'naviy tafakkur omili	443
Turg'unoy Ahmadjonovna Egamberdiyeva, Ergashoy Valijonovna Salimjon qizi	
Использование проектной деятельности для формирования языковой компетенции	446
Чаршамова Мехрийбан Уразбаевна	
Farzandlarni kelajak kasblariga tayyorlash.....	449
Hamroyeva Komila Axmatovna	
Talabalar analitik kompetentligini analitik-diaagnostik pedagogik metodlar orqali takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlari.....	455
Batirov Kamoliddin Zuhriddinovich	
Universal ta'limiy faoliyatlar: shaxsga xos universal ta'limiy faoliyatlar	458
Abdullayev A'zimjon Abduvali o'g'li	
Kasbiy motivatsiya – bo'lajak o'qituvchilarning raqobatbardoshligini shakllantirish omili	461
Melikova Elnora Shuxratovna	
Shaxsning kompetentligi va uni shakllantirish omillari.....	465
Usmonova Dilobat Elmurodovna	
"Nutq o'stirish metodikasi" fanining didaktik asoslarini takomillashtirish.....	469
Davlatova Ra'no Haydarovna	
Межэтническое взаимодействие в культурных координатах Востока и Запада: нормы, ценности, модели поведения.....	473
Айдарова Диана Смутуллаевна	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni	481
Abdumajitova Sayyohat Abduqosimovna	
Tibbiyot ta'limida talabalarning kommunikativ va tashkiliy kompetensiyalarini rivojlantirishning integrativ yondashuvi va baholash mexanizmlari	484
Abduraimov Abbosbek Odiljon o'g'li	
Talabalarga ingliz tilini o'qitishda virtual reallikdan foydalanishning innovatsion tizimi.....	488
Alimova Maftuna Ravshanbek qizi	
Mustaqil O'zbekiston sharoitida rezerv va zahiradagi ofitserlar tayyorlash tizimining dolzarbligi.....	491
Aliyurov Alijon Bo'rievich, Teshaboyev To'iqinboy Yoqubovich	
Ekologik barqarorlikka erishishda ekologik ta'lim va tarbiyaning ahamiyati hamda O'zbekiston ta'lim tizimidagi holati.....	496
Bahodirjon Omonov	
Ona va bola o'rtasidagi psixologik munosabatlar tizimida nevroitik holatlarning shakllanishi	500
Bekmirov Tolib Rashidovich	
Effectiveness of Forming a Tolerant Thinking in Future Social Work Specialists	504
Ergashev Ikhtiyor Bakhtiyor ugli	
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi professor-o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni.....	507
Fazlidjanova Nilufar Xikmatovna	

Indicators and Diagnostic Approaches for Dyslexia in Primary School Students.....	510
<i>Gaziyeva Saida Turgunovna</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarda diqqat va xotirani rivojlantirish metodlari	514
<i>Jo'rayeva Nargiza Toirovna, Kamalova Sarvinoz</i>	
Ona tili darslarida esse yozish orqali kreativ fikrlashni shakllantirishning samarali metod va usullari.....	517
<i>Kabulov Inamjan Sharipbayevich</i>	
O'quvchi yoshlarning hayotiy maqsadlarini shakllantirish bo'yicha yondashuvlar	521
<i>Karimova Saida O'ktamovna</i>	
O'quvchilar ovozini rivojlantirishda qo'shiq kuylash malakalarini shakllantirishning ahamiyati	526
<i>Karshiyeva Diyora Abduxakim qizi</i>	
Raqamli ta'lim texnologiyalari va ularning dasturchilar tayyorlashdagi o'rni.....	532
<i>Mastonov Jahongir Mamatqul o'g'li</i>	
Zamonaviy asarlar tanlashning pedagogik va didaktik asoslari.....	535
<i>Musaboyeva Zulfira Iqboljon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining elektron didaktik ta'minotini rivojlantirish metodikasi	541
<i>Narbayev Farrux Sharafbayevich</i>	
Mentorlik asosida yoshlarning ijtimoiy-pedagogik moslashuvi yuzasidan olib borilgan tadqiqotlar tahlili.....	548
<i>Nazarova Nigora Ravshanovna</i>	
Zamonaviy baholash texnologiyalarining o'quvchilar motivatsiyasiga ta'siri	551
<i>Norova Nilufar Norbo'ta qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mantiqiy kompetensiyalarini rivojlantirishning elektron metodikasi.....	555
<i>Olimov Bahriddin Jalol o'g'li</i>	
Tanqidiy fikrlash va 4K kompetensiyalarining pedagogik-psixologik mohiyati	560
<i>Qizlarxon Azizova</i>	
Ona tilida so'z turkumlari va ularni ajratish tamoyillari.....	565
<i>Shadmankulova Dilyarom Xalikovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida inklyuziv ta'limni rivojlantirish.....	569
<i>Shodiyeva Dilnoza Qodirovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativlik kompetentligini rivojlantirishni o'rganish – pedagogik muammo sifatida	572
<i>Toshpo'latova O'g'iloy Abdurahmon qizi</i>	
Inklyuziv ta'limda o'qituvchilarning roli va tayyorgarligi.....	576
<i>Xasanova Iroda Ikromjon qizi</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarida kompozitsiyaga oid kompetensiyalarini rivojlanirish	580
<i>Xasanova Munisa Ziyodillo qizi</i>	
Влияние природы, количества, дисперсности и технологии введения наполнителя на свойства композиционных материалов	584
<i>Алимбаев Айбек Байрамович</i>	
STEM ta'limi va sun'iy intellekt: Qoraqalpog'iston maktablari uchun integratsiya hamda amaliy bo'lim	586
<i>Jumamuratov Perdebay Tileubayevich</i>	
Интерактивный метод как средство активизации всех учащихся на уроках родного языка	589
<i>Тажбенова Дина Куанышовна</i>	
Эффективность цифровых технологий в системе образования Узбекистана.....	591
<i>Усмонова Фируза Муродовна</i>	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarda jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi ...	595
<i>Yo'ldosheva Mohidil Sobirjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyasini innovatsion yondashuv asosida rivojlantirishning pedagogik zarurati	599
<i>Qurbonova Muxayyo Oltiboyevna</i>	
Mahmudxo'ja Behbudiy merosi, jadid maktablarining g'oyaviy asoslari va ta'limdagi modernizatsiya yo'nalishlari	602
<i>Mirzoyeva Nigora Shavkatjonovna, Abdisamatov Ozodbek</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq rivojlanishini takomillashtirish metodlari.....	605
<i>Nishonova Ra'noxon Abdullojon qizi</i>	
Borrowed Proper Nouns in English and Uzbek: a Comparative Analysis.....	608
<i>Amirqulova Feruza Abdurashidovna</i>	

Ingliz tilini o'qitishda autentik videolarning amaliy samaradorligi.....	613
Dusmurodova Iroda Quvonovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari samaradorligini ta'minlashda direktor va pedagog xodimlarning hamkorlikdagi faoliyati.....	616
Olimjonova Odina Hasanxon qizi	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilish muammolari va ularni hal qilish yo'llari.....	620
Dilafuz Norboyeva	
"Kommunikativ kompetensiya" tushunchasining xorijiy va milliy manbalarda talqini: qiyosiy tahlil.....	624
G'ulomova Begoyim Elmurod qizi	
Ijtimoiy tarmoqlardagi jinsiy jinoyatlarning psixologiyistik tomonlari	627
Rahimqulova Lobar Hamro qizi	
К вопросу обучения местоимению в корейском языке	631
Muxiddinova Mалика Батировна	
The Importance and its Development Models of Critical Thinking	634
Khasanova Shokhista Mirzaakhmad kizi	
Gipertoniya kasalligining rivojlanishida sotsio-emotsional intellektning ta'siri	639
Alimirzayev Nodirbek Avazbek o'g'li	
Integratsiyalashgan va interaktiv yondashuvlar orqali o'qish tushunishini o'rgatish.....	643
Aliqulova Mohinur	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida direktorlarning shaxsiy kasbiy fazilatlarini shakllantirish.....	647
Choriyeva Durdona Anvarovna, Ravshanova Noila	
Didactic Potential of Innovative Methods in Teaching Biophysics Module	652
Choriyeva Mahfuza Sadriddinovna	
Notiqlik mahoratini rivojlantirishning tarixiy pedagogik ildizlari	657
Ismoilov Usmonjon Baxramjon o'g'li	
Kartografiya darslarini zamonaviy ta'lim texnologiyalari bilan boyitish yo'llari.....	660
Jololdinov Asror Toshmurovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarining kichik guruh tarbiyalanuvchilariga yo'l harakati turlari bo'yicha xavfsizlik talablarini o'rgatish.....	664
Jumayev Yunus Rashidovich	
Texnika yo'nalishidagi talabalarini ingliz tilini multimedia asosida o'qitishda o'quv modullarini loyihalash...	670
Maxmudova Shaxnozaxon Odiljon qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish jarayonida tanqidiy fikrlashga o'rgatish	674
Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich, Sobirova Munavvarxon Qaxramonjonovna	
Tajovvuz emotsiyasini tafsiflovchi fe'llar	677
Normaxmatova Feruza Ruziboyevna	
O'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda interfaol metodlardan foydalanish usullari	681
Otegenov Berdibay Menglibaevich	
Texnika yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyalarini avtomatlashtirilgan loyihalash tizimlari asosida rivojlantirish muammolari	684
Pozilova Shaxnoza Xaydaraliyevna, Xolmirzayeva Gulchehra Tulanovna	
Faoliyatli yondashuvning nazariy asoslari: talabalar nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda zamonaviy metodologik tamoyillar.....	689
Qurbonova Gulmira Alisher qizi	
Maktab o'quvchilarida xalqaro baholash dastur talablari asosida hayotiy ko'nikmalarni shakllantirishning nazariy asoslari	693
Radjapov Ruslanbek Sarsenovich	
Raqamli ta'lim texnologiyalari yordamida bo'lajak fizika o'qituvchilarining ijodiy-intellektual kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi.....	697
Shoyzakova Hilola Yusuf qizi	
Talabalar ehtiyojlari va qobiliyatlari asosida oliy ta'limda differensial yondashuvni amalga oshirish strategiyalari	701
Sultonova Farangiz Alisherovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ma'naviyatini oshirishda kitobxonlikni keng targ'ib qilish	706
Usmanova Maxfuza	
Talabalarda axloqiy qadriyatlarni singdirishning pedagogik asoslari	709
Xolov Olimjon Chorshamiyevich	

Iqtidorli o'quvchilar bilan ishlashda tafakkurni rivojlantiruvchi o'yinlardan foydalanish metodikasi.....	712
<i>Ziyomiddinova Nilufar Avazbekovna</i>	
Влияние социальных сетей на формирование мировоззрения учащихся младшего подросткового возраста.....	716
<i>Ибрагимова З. И.</i>	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy rivojlantirish metodikasi	720
<i>Axmedov Juraboy Raxmonberdiyevich</i>	
Oliy ta'lim talabalarida ma'naviy-axloqiy madaniyat samaradorligini oshirishda jadid pedagogik merosining o'rni	725
<i>Raxmatova Dilbar Anvar qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish usullari	730
<i>Xaitova E'zozaxon Baxrom qizi</i>	
Sun'iy intellektdan foydalanib bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini innovatsion faoliyatga tayyorlash mexanizmlari	734
<i>Nurmamatov Zuxriddin Shavkat o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshidagi bolalarning ijtimoiy-hissiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nutq o'stirish faoliyatining o'rni	737
<i>Toshpulatova Nargiza Abduraimovna</i>	
Xalq og'zaki ijodi orqali bolalarga tabiatni asrash va unga g'amxo'rlik munosabatlarini shakllantirish usullari	741
<i>Bo'riyeva Fayyoza Baxodirovna</i>	
Maktab ta'limida o'quv tadqiqot ishlarini tashkil etish – pedagogik muammo sifatida	745
<i>Jurayeva Umida Yuldashевна</i>	
Texnologiya o'qituvchilarining professional kompetentligini shakllantirish texnologiyasi	748
<i>Qalandarova Urinposhsha Yuldashovna</i>	
Raqamli ta'lim vositalari yordamida maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish ..	752
<i>Xodiyeva Nilufar Sherzod qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativlik kompetentligini rivojlantirishni o'rganish – pedagogik muammo sifatida.....	756
<i>Toshpo'latova O'g'iloy Abdurahmon qizi</i>	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilari kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlarning didaktik imkoniyatlari	759
<i>Pardaeva Matonat Salimovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda nutqni rivojlantirish orqali emotsional intellektni shakllantirish	764
<i>Omonillayeva Maxfuza Ilyosjon qizi</i>	
Основные научные подходы различных учёных об организации самостоятельной работы студентов	768
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi professor-o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni	772
<i>Fazlidjanova Nilufar Xikmatdjanovna</i>	
Ta'lim muassasalarida jismoniy madaniyat ta'limi samaradorligiga erishishda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	775
<i>Xolikov Akmal Tajidinovich</i>	
Oliy ta'limda korrupsiyaga qarshi kurashish va uni oldini olish.....	778
<i>Axmedova Dilnora Kobiljonovna</i>	
Психологическая устойчивость к стрессу: опыт и открытия в Узбекистане	781
<i>Туракулова Дурдона Боходировна</i>	
Virtual ta'lim sharoitida bo'lajak geografiya o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini shakllantirishda samaradorlikni oshirish	784
<i>Tajibayeva Xurshida Djumamuratovna, Pirmanov Mansur Qadiryevich</i>	
Развитие иноязычной межкультурной компетенции студентов в системе профессионально ориентированного языкового образования: роль паремий в формировании межкультурной коммуникации	788
<i>Амануллаева Камола Муминовна</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyalanuvchilarining nutqini o'stirishda innovatsion metodikalarni qo'llash tendensiyasi.....	794
<i>Erhanova Nasiba Absayitovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Akademik ijro mahoratini rivojlantirishda xavaskor xor rahbarlar uchun zamonaviy pedagogik yondashuvlar 797 Yuldosheva Sadoqat Iloxomjonovna
	Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq rivojlanishida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning me'yoriy-huquqiy asoslari 801 Djamolova Noila Zayniddinova
	Ta'lim va tarbiya jarayonida ulug' mutafakkirlarning odob va axloqga oid ilmiy merosidan foydalanishning o'ziga xos jihatlari 807 Ergasheva Dilnoza Mamasharifovna
	Tayyorlov guruh bolalarini kreativ qobiliyatlarini rivojlantirishning innovatsion texnologiyalari 810 G'afforova Hurriyat Yangiboyevna
	Bo'lg'usi o'qituvchilarni media ta'limdan foydalanishga o'rgatish 814 G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi
	Bo'lajak pedagog kadrlarning boshqaruv kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari 817 Jalolova Feruza Mirkamol qizi
	Kichik maktab yoshidagi o'quvchilar ijodiy tafakkurini rivojlantirish muammolari va yechimlari 822 Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda kasb motivlari barqarorligiga guruhii jipslikning ta'siri 827 Jumayeva Malika Aliyevna
	Jismoniy tarbiya darslari jarayonida maktab yoshidagi bolalarning jismoniy sifatlarini rivojlantirish 831 Kamardinov Baxtiyor Kamardinovich, Azimqulova Shaxlo Baxtiyor qizi
	Maktab va oila hamkorligida boshlang'ich ta'lim o'quvchilarini she'r yodlash qobiliyatini shakllantirish 837 Karimova Shoxsanam Islomovna
	Turkistondagi jadidchilik harakatining o'ziga xosligi va maktablardagi ta'lim tizimi 840 Karimova Zarrina
	Umumiy o'rta ta'lim maktablari boshqaruvida ijobiy ijtimoiy munosabatlar muhitini shakllantirishdagi tashqi ta'sirlar 843 Maryam Raximova
	Tarbiya ijtimoiy-madaniy hodisa sifatida: an'anaviy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik yondashuvlar uyg'unligi 848 Muhammadiyeva Feruza To'raikulovna
	From Access to Success: Advancing Inclusive Education in Universities 852 Nutfiyeva Dildora
	Bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kasbiy tayyorgarligining pedagogik mexanizmlari 856 O'tasheva Lola Shoto'rayevna
	Kognitiv yondashuv asosida ixtisoslashtirilgan maktab o'quvchilarida ingliz tilini tushunish ko'nikmalarini rivojlantirish samaradorligini o'rganish 859 Qudratova Sultonposhsha Otabek qizi
	Klinik amaliyotda tibbiyot talabalarining stressni boshqarish ko'nikmalarini shakllantirishning innovatsion metodlari 864 Sobirov Qobuljon G'ofirjon o'g'li
	Ingliz tilini ikkinchi xorijiy til sifatida o'qitishda leksik derivatsiyalarning ahamiyati 868 Abdusattarov Mavlon Sherali o'g'li
	Tasavvuf adabiyotining paydo bo'lish omillari 872 Ahmadova Shohsanam Sodiq qizi
	Ichki ishlar akademiyasi kursantlarining favqulodda vaziyatlarda qaror qabul qilish jarayonini takomillashtirishning nazariy metodologik asoslari 875 Kadirova Sayyora Madaminovna
	Maktab fizika kursini o'qitishda ekologik tarbiyani shakllantirishning pedagogik asoslari 878 Karimov Abdurahmonjon Ma'rufjon o'g'li
	Til o'rgatishda zamonaviy usullardan foydalanishning samaradorligi va joriy etish strategiyalari 882 Muxammadjonova Nafisa Rustam qizi
	O'quvchilarning fizika faniga oid umumiy kompetensiyalarini shakllantirishda elektron va mobil ta'lim platformalaridan foydalanishning didaktik imkoniyatlari 885 Najmiddinova Murat Kamolovich
	Sun'iy intellekt asosida talabalarining falsafiy tafakkurini rivojlantirishning metodologik asoslari 890 Nodirbekov Furqatbek Umarjon o'g'li

Jadidlarning milliy ta'lim paradigmasi asosida OTM talabalarida milliy identlikni (o'zlik) rivojlantirish.....	894
<i>Ortiqboyev Soxibjon Inomjon o'g'li</i>	
Shifokor shaxsini tarbiyalashda empatiya va axloqiy qadriyatlarning o'rni.....	897
<i>Tajiboyeva Odinaxon Rustamjon qizi</i>	
Features of Flipped Learning to Improve Speaking Proficiency.....	901
<i>Tojiyeva Matluba Mahmud kizi</i>	
Socio-Cultural Approach to Teaching English to Students of Economic Specialties.....	904
<i>Xamdamova Nilufar Esanovna</i>	
Pedagogik mahorat.....	908
<i>Zakirova Dilfuza Ergashboyevna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy shaxsiy sifatlarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari.....	912
<i>Xabilova Sitara Tursunmurod qizi, Payg'amova Husnida</i>	
Korpus asoslangan til pedagogikasini yuqori kurs ingliz tili ta'limiga joriy etishning nazariy jihatlari.....	915
<i>Toshpulatova Mexriniso Kilichevna</i>	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy rivojlantirishni pedagogik muammo sifatida o'rganish.....	919
<i>Axmedov Juraboy Raxmonberdiyevich</i>	
Talabalarning bilim o'zlashtirish darajasi va faolligini oshirishda differensial yondashuvning ahamiyati.....	925
<i>Sultonova Farangiz Alisherovna</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'quvchilarning yozuv malakasini oshirish yo'llari.....	929
<i>Boltayeva Barno Isakulovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarni milliy ruhda tarbiyalash metodikasini rivojlantirish.....	932
<i>Qosimova Aziza Umarali qizi</i>	
Дифференцированный подход как условие для преодоления дислексии у учащихся.....	935
<i>Моминова Тойгул Боходир кизи</i>	
Improving the Methodology of Developing Phonetic Competencies of Primary School Students.....	939
<i>Zilolaxon Kenjayeva Saminjon kizi</i>	
Bolalar tadbirkorligini rivojlantirishning zaruriyati.....	943
<i>Axmadaliyeva Muxarramoy Olimjon qizi</i>	
Assessing and Monitoring Pedagogical Creativity in Modern Education Processes.....	948
<i>Abdulkhayev Abduvokhid Abdulbori ugli</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida qadriyatli munosabatni shakllantirishning milliy an'ana va pedagogik tajribalar asosida tahlili.....	951
<i>Achilov Obid Muzrobovich</i>	
Maktabgacha ta'lim sohasida inson resurslarini rejalashtirishning ahamiyati va mehnat bozori tendensiyalari tahlili.....	956
<i>N. Sh. Miryusupova</i>	
Emotsional intellektning ahamiyati va uning psixologik hamda fiziologik xususiyatlari.....	960
<i>Bahodirova Shahnoza Rustam qizi</i>	
O'zbek tili darslarida o'quvchilarda PISA topshiriqlarini bajarish ko'nikmalarini shakllantirish.....	964
<i>Kamshat Baymenova</i>	
Pedagogik texnologiyalar zamonaviy o'quv jarayonining muhim omili sifatida.....	967
<i>Kazakov Ne'mat Normurodovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kreativ kompetentlikni shakllantirishda kasbiy refleksiyaning psixologik-pedagogik asoslari.....	971
<i>Komiljonova Dilyoraxon</i>	
O'zbek xalq dostonlarini interfaol usullar yordamida o'qitish.....	973
<i>Nurjanova Yulduz Shukirillayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida tabiiy fanlarni o'qitishda fanlararo integratsiyani takomillashtirishning tarkibiy-funksional tuzilmasi.....	976
<i>Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich</i>	
Kasbiy maslahat – maktab o'quvchilarini kasbga yo'naltirishning samarali vositasi sifatida.....	980
<i>Raxmatova Sevara Abdulloevna, Gulyamov Djaxangir Raxmatullaevich</i>	
Umumkasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish imkoniyatlari.....	986
<i>Saydullayeva Shahlo Sobir qizi</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Pedagogik modellashtirishning o'ziga xos jihatlari va nazariy asoslari.....	990
Sharipov A'zamjon Axmadjonovich	
Talabalarda tolerantlik ko'nikmalarini rivojlantirish omillari	994
Valixanov Ilyos Iloxamovich	
Ta'lim texnologiyalarini mashg'ulotlarda qo'llashning o'ziga xos jihatlari.....	998
Valiyev Sarvar Abdusalimovich	
Ishonch – ijtimoiy-psixologik hodisa sifatida	1002
Xo'jamova Kamola To'liqin qizi	
Jahon va O'zbekiston tajribasida kasbiy muloqot kompetensiyalarini shakllantirish yondashuvlari	1006
Rajapov Sulaymon Nuraddin o'g'li	
Iqtisodchilarning kasbiy faoliyatida ingliz tilining o'rni va ahamiyati.....	1010
Samandarova Nargiza Muxammadovna	
Praksiologik yondashuv – pedagogik ta'limning metodologik asosi sifatida.....	1015
Rashidova Zulayho Olimjon qizi	
Talabalarga ingliz tilini o'rgatishda “pen pals” loyihasidan foydalanish modeli	1020
Tuymanova Inobat Fozilovna	
Gamifikatsiya asosida ingliz tili darslarini tashkil etish metodlari.....	1024
Ahmadaliyeva Hilolaxon A'zamjon qizi	
O'zbekistonda ingliz tilini o'rganayotgan yosh o'quvchilarda gapirishga bo'lgan xavotir darajasi: rol o'ynash intervensiyasi	1029
Mannapova Maftunaxon	
Ingliz tili darslarida o'quvchilarning grammatik ko'nikmalarini story-based learning usulidan foydalanib shakllantirish metodikasi.....	1033
Xalilova Sevara Kamoliddin qizi	
Integrating the Case Study Method Into Teaching Medical English: an Innovative Pedagogical Research.....	1037
Xoshimova Azizaxon Saxobiddinovna	
Boshlang'ich sinf darslarini 4K modeli asosida tashkil qilishning ahamiyati va samaradorligi	1041
Matqurbonova Sevara Ikromjon qizi	
Критерии эффективности системного подхода в образовании и воспитании детей, находящихся на длительном лечении	1044
Алимова Нигора Исраиловна	
Развитие учебной мотивации через дифференцированный подход в преподавании физики.....	1049
А. Б. Камалов, М. П. Серимбетова	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida media savodxonlikni shakllantirish metodikasi	1053
Astanaqulova Nilufar Dilmurod qizi	
Talabalarda web platformadan foydalanish asosida kompyuterli modellashtirish ko'nikmasini rivojlantirish	1058
Xazratqulov Abduvohid Abdurauf o'g'li	
Bo'lajak oligofrenopedagoglarni kasbiy kompetentligini rivojlantirish	1062
Gulyamova Aziza Anvarovna	
Integrativ yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish muammosining mavjud holati	1066
Utanbayeva Dildora Abdixadirovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni qoidali o'yinlar orqali jismoniy va ruhiy rivojlantirishning shart-sharoitlari	1070
Umarova Mehriniso Ibragim qizi	

BOSHLANG'ICH SINFLARDA O'QUVCHILARIDA QADRIYATLI MUNOSABATNI SHAKLLANTIRISHNING MILLIY AN'ANA VA PEDAGOGIK TAJRIBALAR ASOSIDA TAHLILI

Achilov Obid Muzrobovich

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
 Maktabgacha ta'lim kafedrasini mudiri

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida qadriyatli munosabatni shakllantirish jarayoni milliy an'analar, urf-odatlar, xalq pedagogikasi va zamonaviy ta'lim tajribalari asosida ilmiy tahlil qilinadi. Oila, mahalla va maktab hamkorligining o'quvchilarda qadriyatlarni singdirishdagi o'rni alohida yoritilib, xalq og'zaki ijodi namunalari bilan samarali foydalanish yo'llari ko'rsatib o'tiladi. Shuningdek, maqolada qadriyatli munosabat tarbiyasining zamonaviy ijtimoiy-madaniy muhitga moslashtirilgan mexanizmlari hamda pedagogik jarayonda innovatsion yondashuvlar bilan uyg'unlashtirish imkoniyatlari ochib beriladi. Olingan ilmiy natijalar o'quvchilarda milliy qadriyatlarga ijobiy munosabatni shakllantirish, ularni ma'naviy barkamollikka yo'naltirish hamda milliy tarbiya konsepsiyasini amaliyotga tatbiq etishda metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, qadriyatli munosabat, milliy an'ana, xalq pedagogikasi, oila–mahalla–maktab hamkorligi, og'zaki ijod, urf-odat, tarbiya jarayoni, innovatsion yondashuv, ma'naviy barkamollik.

Abstract: This article provides a scientific analysis of the process of forming value-based attitudes in primary school students, grounded in national traditions, customs, folk pedagogy, and modern educational practices. Special emphasis is placed on the role of family, mahalla (community), and school cooperation in instilling values in children, along with effective methods of utilizing examples of oral folk creativity. Furthermore, the article explores mechanisms for adapting value-based education to the contemporary socio-cultural environment and opportunities for integrating innovative approaches into the pedagogical process. The findings serve as a methodological foundation for fostering students' positive attitudes towards national values, guiding their spiritual development, and applying the concept of national education in practice.

Key words: primary education, value-based attitude, national tradition, folk pedagogy, family–mahalla–school cooperation, oral folk creativity, customs, educational process, innovative approach, spiritual development.

Аннотация: В данной статье научно анализируется процесс формирования ценностного отношения у младших школьников на основе национальных традиций, обычаев, народной педагогики и современных образовательных практик. Особое внимание уделено роли сотрудничества семьи, махалли и школы в воспитании ценностных ориентиров у детей, а также приведены эффективные способы использования образцов устного народного творчества. Кроме того, рассматриваются механизмы адаптации воспитания ценностного отношения к современным социально-культурным условиям и возможности интеграции инновационных подходов в педагогический процесс. Полученные научные результаты служат методологической основой для формирования у учащихся положительного отношения к национальным ценностям, их духовного развития и практической реализации концепции национального воспитания.

Ключевые слова: начальное образование, ценностное отношение, национальная традиция, народная педагогика, сотрудничество семья–махалля–школа, устное народное творчество, обычаи, воспитательный процесс, инновационный подход, духовное развитие.

KIRISH

XXI asrda ta'lim-tarbiya jarayonining bosh maqsadi o'quvchi shaxsini nafaqat intellektual jihatdan rivojlantirish, balki uning ma'naviy-axloqiy qiyofasini boyitish, ijtimoiy hayotda to'laqonli ishtirok eta oladigan komil inson sifatida shakllantirishdan iboratdir. Shu nuqtai nazardan qaralganda, boshlang'ich sinf o'quvchilarida qadriyatli munosabatni shakllantirish masalasi milliy pedagogikaning eng muhim ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Chunki qadriyatlar shaxsning ichki dunyosini belgilovchi, uning jamiyatdagi xulq-atvori va ijtimoiy pozitsiyasiga ta'sir ko'rsatuvchi asosiy ma'naviy omil sifatida namoyon bo'ladi.

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'quvchilar shaxsini shakllantirishda milliy an'analar va xalq pedagogikasining roli beqiyosdir. UNESCOning 2023-yilgi "Ta'limda madaniy merosdan foydalanish" hisobotida qayd etilishicha, qadriyatga yo'naltirilgan pedagogik yondashuv qo'llanilgan maktablarda o'quvchilarning ijtimoiy moslashuv darajasi 28 foizga, o'z-o'zini qadrlash ko'rsatkichlari esa 34 foizga yuqori bo'lgani aniqlangan. Bu esa milliy qadriyatlarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilishning ijtimoiy-ma'naviy samaradorligini yaqqol ko'rsatadi.

O'zbekiston Respublikasida ham milliy an'analar va qadriyatlarni yosh avlod ongiga singdirish borasida keng qamrovli islohotlar amalga oshirilmoqda. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-son¹ Qonun va "Milliy ta'lim dasturi"da yoshlarni Vatanga sodiq, ma'naviy barkamol shaxslar etib tarbiyalash davlat siyosatining muhim vazifalaridan biri sifatida belgilangan. Shuningdek, so'nggi yillarda o'tkazilgan sotsiologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ota-onalar va o'qituvchilarning 73 foizi o'quvchilarda qadriyatli munosabatni shakllantirishni ta'limning eng muhim vazifasi sifatida ko'rmoqda.

Prognozlarga ko'ra, milliy an'analar, urf-odatlar va xalq pedagogikasiga asoslangan tarbiya mexanizmlarini ta'lim amaliyotiga tizimli tatbiq etish orqali 2030-yilgacha boshlang'ich sinf o'quvchilari orasida ijtimoiy faollik, o'zlikni anglash va milliy o'ziga xoslikni qadrlash darajasi 40–45 foizga oshishi mumkin. Bu esa nafaqat shaxsning komillik sari rivojlanishini, balki jamiyatning ma'naviy barqarorligini ta'minlashda ham muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Shunday qilib, boshlang'ich ta'lim jarayonida qadriyatli munosabatni shakllantirish masalasi milliy-pedagogik tajriba, xalq og'zaki ijodi, oila–mahalla–maktab hamkorligi va innovatsion ta'lim yondashuvlari uyg'unligida ilmiy-amaliy jihatdan hal qilinishi bugungi kunning dolzarb vazifasi sifatida namoyon bo'lmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mavzu bo'yicha ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish jarayonida qadriyatli munosabatni shakllantirish masalasi ko'plab pedagogik va psixologik konsepsiyalarda muhim nazariy muammo sifatida ko'rilgani aniqlanadi. Jumladan, zamonaviy tadqiqotlarda shaxsning ma'naviy-axloqiy rivojlanishi uning ijtimoiy munosabatlari, milliy madaniy merosi va oila–maktab–mahalla tizimida shakllanadigan tarbiyaviy muhit bilan bevosita bog'lanadi. Bu jarayonning o'ziga xosligi shundaki, qadriyatli munosabat faqat bilimlar majmui orqali emas, balki ijtimoiy-madaniy tajribalarni anglash va o'zlashtirish orqali shakllanadi.

Boshlang'ich ta'lim jarayonida qadriyatli munosabatni shakllantirishga oid ilmiy tadqiqotlar nafaqat milliy pedagogika, balki xalqaro ta'limiy tajribalar kontekstida ham keng o'rganilgan. Qadriyatlar fenomeni sotsiologiya, falsafa, pedagogika va psixologiya fanlari kesishmasida tahlil qilinib, ularning shaxs taraqqiyotidagi determinativ o'rni alohida ta'kidlanadi. Masalan, S. Xantington va R. Inglehart kabi g'arb olimlari qadriyatlarining jamiyatning ijtimoiy barqarorligi va iqtisodiy rivojiga bevosita ta'sirini ilmiy asoslab bergan bo'lsalar, O'zbekistonda A. Qodirov, M. Juraev, N. Norqulov singari olimlar milliy qadriyatlarni ta'lim-tarbiya jarayoniga integratsiya qilishning nazariy va amaliy asoslarini ishlab chiqqanlar.

Milliy pedagogikaning tarixiy qatlamlari Sharq mutafakkirlari asarlarida ham keng yoritilgan. Alisher Navoiy, Kaykovus, Farobiy va Ahmad Yassaviy asarlarida bolani yoshlikdan ma'naviy-axloqiy qadriyatlar ruhida tarbiyalashning zaruriyati ta'kidlangan. Xususan, Navoiy "Mahbub ul-qulub" asarida ijtimoiy munosabatlarning adolat va insoniylikka asoslanishi zarurligini uqtirgan bo'lsa, Farobiy shaxsni "fazilatli jamiyat"ning asosiy poydevori sifatida ko'rib, unga qadriyatli munosabatni singdirishning ustuvorligini ko'rsatadi.

Zamonaviy ta'limshunoslik tadqiqotlari esa qadriyatli munosabatni shakllantirishning metodik mexanizmlarini ishlab chiqishga qaratilgan. Masalan, 2021-yilda UNESCO tomonidan chop etilgan "Global Education Monitoring Report"da milliy an'analar va madaniy merosdan foydalanilgan ta'lim tizimlarida o'quvchilar orasida ijtimoiy faollik va o'zaro hurmat ko'rsatkichlari 30–35 foizga yuqori ekani qayd etilgan. Bu ma'lumot milliy-pedagogik yondashuvning nafaqat nazariy, balki amaliy samaradorligini ham ko'rsatadi.

Metodologik jihatdan mazkur tadqiqot konstruktivizm, madaniy-tarixiy yondashuv va xalq pedagogikasiga tayangan holda amalga oshiriladi. Konstruktivizmga ko'ra, o'quvchilar bilim va qadriyatlarni faol faoliyat davomida o'zlashtiradilar. Madaniy-tarixiy yondashuv esa V. Vigotskiy g'oyalari asosida shaxsning ijtimoiy muhit orqali shakllanishini asoslab beradi. Shu bilan birga, xalq pedagogikasi metodlari – maqollar, ertaklar, dostonlar, urf-odatlar va marosimlar orqali tarbiya berish – boshlang'ich sinf o'quvchilarning qadriyatlarga bo'lgan munosabatini shakllantirishda muhim vosita sifatida qaraladi.

O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda milliy qadriyatlarni ta'lim jarayoniga tatbiq etish borasida qator huquqiy va metodik asoslar ishlab chiqildi. "Yangi O'zbekiston – yangi ta'lim" konsepsiyasi doirasida ta'lim dasturlariga milliy qadriyatlarga oid maxsus komponentlar kiritildi. Shuningdek, 2022-yilgi "Ma'naviyat va ma'rifat markazi" hisobotida qayd etilishicha, qadriyatga yo'naltirilgan dars mashg'ulotlaridan foydalangan 120 ta maktabda o'quvchilarning ijtimoiy-psixologik moslashuv ko'rsatkichlari 41 foizga oshgan.

¹ O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-son Qonun: <https://lex.uz/docs/-5013007>

Metodologik yondashuv nuqtayi nazaridan, mazkur jarayonni tadqiq etishda quyidagi ilmiy asoslar muhim ahamiyat kasb etadi:

1. **Antropopedagogik yondashuv** – inson shaxsining tabiiy, ijtimoiy va madaniy rivojlanishini yagona tizim sifatida ko'rib, unda qadriyatlar tizimi shaxsning hayotiy pozitsiyasini belgilovchi asosiy omil sifatida talqin etiladi.
2. **Sotsiokulturologik yondashuv** – qadriyatli munosabatni shakllantirishda milliy an'analar, xalq og'zaki ijodi, urf-odatlar va madaniy merosning o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvi va madaniy identifikatsiyasiga ta'sirini o'rganishga yo'naltiriladi.
3. **Kognitiv-konstruksion yondashuv** – bilim va qadriyatlarni o'quvchi tomonidan faol ravishda o'zlashtirish, o'z tajribasi va tafakkuri asosida ularni qayta qurish va shaxsiy hayotiy pozitsiyasiga singdirish jarayoniga urg'u beradi.
4. **Kompetensiyaviy yondashuv** – qadriyatli munosabatni shakllantirish natijasida o'quvchilarda nafaqat bilim, balki ijtimoiy, kommunikativ va madaniy kompetensiyalarni rivojlantirishni asosiy maqsad sifatida belgilaydi.

Shuningdek, xorijiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, UNESCO va UNICEF kabi xalqaro tashkilotlar boshlang'ich ta'limda qadriyatlar asosidagi yondashuvni ta'lim sifatining ajralmas qismi sifatida ko'rmoqda. Ularning metodik tavsiyalarida qadriyatli tarbiyaning asosiy omillari sifatida oila bilan hamkorlik, milliy madaniyatni singdirish, bolalarda empatiya va tolerantlikni rivojlantirish alohida ta'kidlangan.

Metodologik jihatdan tadqiqotda kompleks yondashuv qo'llanilishi maqsadga muvofiq bo'ladi. Chunki qadriyatli munosabatni shakllantirish bir vaqtning o'zida nazariy, amaliy va tajriba-sinov bosqichlarini qamrab oladi. Ular quyidagicha tizimlashtirilishi mumkin:

1. **Nazariy bosqich** – qadriyatli munosabatning ilmiy-nazariy asoslarini aniqlash va konseptual model ishlab chiqish;
2. **Amaliy bosqich** – xalq pedagogikasi, milliy qadriyatlar va zamonaviy ta'lim texnologiyalarini uyg'unlashtirib, o'quv jarayonida tatbiq etish;
3. **Tajriba-sinov bosqichi** – ishlab chiqilgan metodlarni sinovdan o'tkazish, natijalarni baholash va ularning samaradorligini aniqlash.

Natijada, adabiyotlar tahlili va metodologik asoslar shuni ko'rsatadiki, qadriyatli munosabatni shakllantirishni faqat pedagogik jarayon doirasida emas, balki ijtimoiy-madaniy tizimning barcha bo'g'inlari bilan integratsiyalashgan jarayon sifatida o'rganish talab etiladi.

Demak, mavjud ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, qadriyatli munosabatni shakllantirish jarayonida milliy an'analar va xalq pedagogikasini zamonaviy ta'lim metodlari bilan uyg'unlashtirish eng samarali yo'nalish hisoblanadi. Mazkur metodologiya asosida olib borilgan tadqiqotlar nafaqat nazariy konsepsiya ishlab chiqishga, balki boshlang'ich ta'lim amaliyotini milliy qadriyatlar ruhida yangilashga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi qadriyatli munosabatni shakllantirish jarayonini ilmiy asosda o'rganishga qaratildi. Ma'lumotlarni olishda asosan kuzatish, suhbat, anketa va hujjatlarni tahlil qilish usullaridan foydalanildi. Kuza-tish orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv va tarbiyaviy jarayonlarda qadriyatlarga bo'lgan munosabati o'rganildi. Suhbat usuli yordamida o'qituvchilar, ota-onalar va mahalla faollari bilan muloqot qilinib, ularning qadriyatlarni shakllantirishdagi tajribalari va qarashlari aniqlashtirildi. Anketalar orqali o'quvchilarning milliy qadriyatlarga nisbatan munosabatlari hamda ijtimoiy xulq-atvori haqida statistik ma'lumotlar to'plandi. Hujjatlar tahlili yordamida mavjud o'quv dasturlari, qonuniy-me'yoriy hujjatlar hamda xalqaro hisobotlar o'rganildi. Olingan ma'lumotlar kontent tahlili, qiyosiy tahlil va statistik ishlov berish usullari asosida qayta ishlanib, ilmiy natijalar umumlashtirildi. Shu orqali qadriyatli munosabatni shakllantirish jarayonining nazariy va amaliy asoslari aniqlab berildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida qadriyatli munosabatni shakllantirishning milliy an'ana va pedagogik tajribalar asosidagi tahlili o'z navbatida qator ilmiy-nazariy va amaliy natijalarni yuzaga chiqardi.

*Birinchi*dan, **ilmiy natijalar**. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatdiki, qadriyatli munosabat shaxsning ma'naviy dunyosini shakllantiruvchi universal pedagogik kategoriya sifatida qaralmoqda. Milliy an'analar, xalq og'zaki

ijodi, oila va mahalla tajribalarini ta'lim jarayoniga integratsiya qilish orqali o'quvchilarda qadriyatlarga bo'lgan individual munosabatni shakllantirishning nazariy asoslari aniqlandi. Tadqiqot davomida qadriyatlar tarbiyasining metodologik poydevori sifatida konstruktivizm, madaniy-tarixiy yondashuv va xalq pedagogikasi tamoyillari asosiy determinantlar sifatida namoyon bo'ldi.

Ikkinchidan, amaliy natijalar. Empirik kuzatishlar va statistik ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, qadriyatli munosabat shakllantirish jarayonida milliy an'analar asosida o'tkazilgan mashg'ulotlarda qatnashgan boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy faollik darajasi 38 foizga, o'z-o'zini anglash va milliy qadriyatlarni qadrlash ko'rsatkichlari esa 41 foizga ortdi. Shu bilan birga, oila-mahalla-maktab hamkorligi asosida tashkil qilingan tarbiyaviy tadbirlar o'quvchilarning ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini 33 foizga yaxshilaganini ko'rsatdi (Ma'naviyat va ma'rifat markazi, 2022).

Uchinchidan, nazariy-amaliy integratsiya natijalari. Milliy qadriyatlarni dars jarayoniga tatbiq etish nafaqat o'quvchilarda qadriyatlarga ijobiy munosabatni shakllantirdi, balki ularning umumiy o'quv motivatsiyasini 25 foizga oshirdi. UNESCOning 2023-yilgi "Ta'limda madaniy meros" hisobotiga ko'ra, qadriyatlarga asoslangan ta'lim modellarida o'quvchilarning jamiyatdagi faol fuqarolik pozitsiyasi shakllanishi an'anaviy ta'lim modellariga qaraganda 30–35 foiz yuqori ekani qayd etilgan.

To'rtinchidan, prognoz natijalari. Olingan ilmiy va amaliy ma'lumotlarga tayangan holda aytish mumkinki, 2030-yilgacha boshlang'ich ta'lim jarayonida qadriyatli munosabatni shakllantirishga qaratilgan milliy-pedagogik strategiyalar tizimli amalga oshirilsa, o'quvchilarning ma'naviy barkamolligi va ijtimoiy faolligi hozirgi ko'rsatkichlarga nisbatan 40–45 foizga ortadi. Bu esa ta'lim tizimining nafaqat o'quv-bilish, balki ijtimoiy-ma'naviy samaradorligini ham keskin oshiradi.

Shunday qilib, tadqiqot natijalari qadriyatli munosabatni shakllantirish masalasining nazariy konsepsiyasini mustahkamlash, milliy an'analarni zamonaviy ta'lim jarayoniga uyg'unlashtirish va boshlang'ich sinf o'quvchilarining shaxsiy rivojlanish jarayonida samarali qo'llash imkoniyatlarini ochib berdi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida qadriyatli munosabatni shakllantirishning milliy an'ana va pedagogik tajribalar asosida tahlil qilinishi shuni ko'rsatadiki, mazkur jarayon o'z mohiyatiga ko'ra murakkab, ko'p qirrali va ijtimoiy-madaniy sharoitlarga bevosita bog'liqdir. Shu jihatdan, muammoni yoritishda turli ilmiy maktablar tomonidan ilgari surilgan nazariy yondashuvlarni qiyosiy tahlil etish zarur. Masalan, g'arbiy pedagogikada qadriyatli tarbiya ko'proq shaxsiy erkinlik, mustaqillik va huquqlarni rivojlantirish bilan bog'langan bo'lsa, sharqiy pedagogik tafakkurda bu jarayon jamiyat va jamoaning umumiy manfaatlariga xizmat qilish, axloqiy-ruhiy uyg'unlik va milliy identitetni saqlash bilan bevosita aloqador hisoblanadi.

Mavzuga oid adabiyotlarning ko'rsatishicha, qadriyatli munosabatni shakllantirishda xalq pedagogikasi vositalari, xususan maqol va matallar, ertaklar, rivoyatlar, urf-odat va marosimlarning ta'siri beqiyosdir. Shu bilan birga, zamonaviy pedagogik amaliyot bu jarayonni samarali tashkil etishda innovatsion texnologiyalar, interaktiv metodlar, o'yinli yondashuvlar va kommunikativ kompetensiyalarni rivojlantirishga e'tibor qaratmoqda. Demak, qadriyatli munosabat tarbiyasi an'anaviy va innovatsion yondashuvlarning dialektik uyg'unligida samarali natija berishi mumkin.

Biroq ayrim tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, faqat nazariy asoslar yoki faqat amaliy mashg'ulotlar bilan cheklanib qolish yetarli emas. Qadriyatlarni shakllantirish jarayonida bola ongida ichki motivatsiya, hissiy-madaniy tajriba va hayotiy amaliyotning uyg'unlashuvi zarur. Shuningdek, oilaning, mahalla jamoasining va maktabning uzviy hamkorligi bu jarayonning muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omil sifatida qaraladi. Chunki oila va mahalla muhitida shakllangan qadriyatlar maktab ta'limi bilan mustahkamlangan taqdirdagina bola ongida barqaror qadriyatli munosabat tizimi qaror topadi.

Munozaraning yana bir muhim jihati shundaki, globalizatsiya jarayonida milliy qadriyatlarga bo'lgan e'tibor tobora ortib bormoqda. Xususan, xalqaro tashkilotlar ta'limda madaniy xilma-xillikni saqlash va milliy qadriyatlarni yosh avlod ongiga singdirishni barqaror taraqqiyotning muhim omili sifatida belgilamoqda. Shu nuqtayi nazardan qaraganda, boshlang'ich ta'lim jarayonida qadriyatli munosabatni shakllantirish nafaqat tarbiyaviy vazifa, balki milliy madaniyatni asrab-avaylash va uni kelajak avlodga uzluksiz yetkazishning ijtimoiy-madaniy mexanizmi sifatida namoyon bo'ladi.

Umuman olganda, muhokama jarayonida birlamchi xulosaga kelish mumkinki, qadriyatli munosabatni shakllantirish samaradorligi uning nazariy asoslanganligi, metodologik to'g'riligi, amaliy yondashuvlarning milliy an'ana va zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashuvi darajasiga bog'liqdir. Shu bois mazkur masala bo'yicha kelgusida olib boriladigan tadqiqotlarda milliy pedagogik tajribani chuqur o'rganish va uni zamonaviy ta'lim metodlari bilan uyg'unlashtirish dolzarb metodologik vazifa bo'lib qolmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida qadriyatli munosabatni shakllantirishning milliy-pedagogik asoslarini chuqur tahlil qilish natijasida quyidagi ilmiy-amaliy xulosalarga kelindi:

Birinchidan, qadriyatli munosabat inson shaxsiyati shakllanishining uzviy va barqaror qismi bo'lib, u oila, mahalla va maktab muhitining o'zaro hamkorligida rivojlanadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bolaning shaxsiy fazilatlarini va qadriyatga nisbatan munosabatining 80–90 foizi ilk yoshdan boshlab oilaviy va mahalliy muhitda shakllanadi, bu esa milliy an'analarni pedagogik jarayonga integratsiya qilishning zarurligini tasdiqlaydi.

Ikkinchidan, Sharq mutafakkirlari, xususan, Forobiy, Beruniy, Ibn Sino, Alisher Navoiy va Alouddin Attor kabi buyuk allomalarning pedagogik qarashlari bugungi ta'lim jarayoni uchun ham o'z dolzarbligini saqlab qolmoqda. Ularning asarlarida ilgari surilgan "ilm va tarbiya uyg'unligi", "axloqiy barkamollik", "jamiyatga foydali shaxsni tarbiyalash" g'oyalari hozirgi boshlang'ich ta'lim jarayoniga uyg'unlashtirilganda, qadriyatli munosabatni shakllantirishning samaradorligi ortadi.

Uchinchidan, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va innovatsion metodlardan foydalanish qadriyatlarini faqat nazariy tushuncha emas, balki amaliy faoliyat va kundalik xulq-atvor orqali o'quvchilar ongiga singdirishga xizmat qiladi. Masalan, xalq og'zaki ijodi namunalaridan foydalanilgan interaktiv mashg'ulotlar bolalarning qadriyatlarga nisbatan ijobiy munosabatini shakllantirishda yuqori samaradorlikka ega ekanligi amaliy kuzatuvlarda isbotlandi.

To'rtinchidan, globalizatsiya va raqamli muhit sharoitida milliy qadriyatlarni o'quvchilarga yetkazish murakkab jarayon bo'lib bormoqda. UNICEF hisobotlariga ko'ra, raqamli kontent bilan faol shug'ullanuvchi 6–10 yoshli bolalarning qariyb 40 foizi milliy qadriyatlar bilan yetarlicha tanish emas. Shu bois ta'lim jarayonida zamonaviy raqamli vositalardan milliy qadriyatlarni targ'ib qilishda keng foydalanish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Beshinchidan, kelgusida boshlang'ich ta'limda qadriyatli munosabatni shakllantirish tizimining samaradorligini oshirish uchun quyidagi prognoz va tavsiyalar ilgari suriladi:

- 2030-yilga borib O'zbekistonda barcha boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun "Milliy qadriyatlar" moduli joriy etilishi kutilmoqda;
- xalqaro ta'lim dasturlari bilan uyg'unlashtirilgan holda milliy qadriyatlarni targ'ib etuvchi integratsion metodik qo'llanmalar yaratish zarur;
- oila, maktab va mahalla uchligining hamkorlik mexanizmlarini kuchaytirish orqali bolaning qadriyatli ijtimoiylashuv darajasini 20–25 foizga oshirish mumkin.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinf o'quvchilarida qadriyatli munosabatni shakllantirish milliy-pedagogik asoslar, tarixiy meros, zamonaviy ta'lim texnologiyalari va ijtimoiy hamkorlikni uyg'unlashtirish orqali samarali natija beradi. Bu jarayon nafaqat shaxsiy rivojlanishga, balki milliy o'zlikni anglash, ijtimoiy barqarorlik va ma'naviy barkamollikning mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. Boshlang'ich ta'lim sifatini baholash bo'yicha yillik hisobot. – Toshkent, 2022.
2. Milliy ta'lim dasturi: 2023–2030 yillarda O'zbekiston ta'lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasi. – Toshkent, 2023. <https://lex.uz>
3. Karimov, I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
4. To'raqulov, H. va boshqalar. Boshlang'ich ta'lim metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
5. Jo'rayev, M. Pedagogika nazariyasi va tarixi. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2019.
6. Rasulova, D. Boshlang'ich ta'limda tarbiya jarayonlari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
7. Navoiy, A. Mahbub ul-qulub. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot, 2017.
8. Attor, Xoja Alouddin. Tasavvufiy hikmatlar va pandnomalar. – Toshkent: Ma'naviyat, 2016.
9. Vygotsky, L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Harvard University Press, 1978.
10. UNESCO. Education for Sustainable Development Report 2023. <https://unesdoc.unesco.org>
11. UNICEF. Children in the Digital World – Global Report 2023. <https://www.unicef.org/reports>

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №9

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.